

Της ΣΙΣΣΥΣ
ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΕΡΡΑΚΟΥ

Υψηλές επενδύσεις και ταχεία μείωση του χρέους προβλέπει ο κρατικός Προϋπολογισμός του 2026, με βασική προτεραιότητα την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της και τη διαμόρφωση ενός φιλικού προς τις επενδύσεις περιβάλλοντος. Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ανέλθει σε 2,2% για το 2025 και 2,4% το 2026, έναντι 1,3% και 1,2% για την ευρωζώνη αντίστοιχα. Το ονομαστικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από τα 248,7 δισ. ευρώ το 2025 σε 260 δισ. ευρώ το 2026. Παράλληλα, ο εγχώριος πληθωρισμός αναμένεται να αποκλιμακωθεί από το 2,6% του 2025 στο 2,2% για το 2026.

Ο ρυθμός μεταβολής των επενδύσεων αναμένεται να αυξηθεί από 4,5% το 2024 σε 5,7% το 2025 και σε 10,2% το 2026, αφού θα υλοποιηθεί ένα σημαντικό διευρυμένο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων το 2026, με πόρους ύψους 16,7 δισ. ευρώ έναντι 14,6 δισ. ευρώ το 2025. Ο λόγος επενδύσεων προς ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από το 16,4% το 2025 σε 17,7% το 2026. Κεντρικός δημοσιονομικός στόχος παραμένει η ταχεία και αποτελεσματική απορρόφηση των πόρων από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA). Στόχος είναι να διασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή εισφορά της ενωσιακής συνδρομής, στηρίζοντας τους εθνικούς αναπτυξιακούς στόχους.

Για το 2026 προβλέπεται η διάθεση 9,5 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 3,65% του ΑΕΠ. Από αυτό, τα 6,2 δισ. ευρώ σφραγίζουν έργα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ τα 3,3 δισ. ευρώ θα προέλθουν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

ΕΣΠΑ

Η απορρόφηση των διαθέσιμων κονδυλίων του ΕΣΠΑ αναμένεται να εντατικοποιηθεί, με το μεγαλύτερο μέρος των πόρων για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων να αφορά πλέον το ΕΣΠΑ 2021-2027, μετά τη λήξη της περιόδου 2014-2020.

Καθοριστικό ρόλο στη χρηματοδότηση των επενδύσεων, τόσο το 2026 όσο και τα επόμενα χρόνια, αναμένεται να έχει το νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2026-2030. Το αναπτυξιακό πλαίσιο του ΕΠΑ οργανώνεται σε έξι βασικούς στόχους, που είναι:

1. Κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη.
2. Ανάπτυξη υποδομών και μεταφορών.
3. Πολιτική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.
4. Καινοτομία, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα.
5. Ψηφιακός μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη.
6. Πράσινη ανάπτυξη και πράσινης μετασχηματισμός.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του ΕΠΑ για την περίοδο 2026-2030 ανέρχεται σε 12,827 δισ. ευρώ, ενώ με τη στρατηγική υπερδέσμευσης το ποσό φτάνει τα 16,198 δισ. ευρώ.

Η υπερδέσμευση στοχεύει στη διασφάλιση της πλήρους απορρόφησης των διατιθέμενων πόρων, αντικαθιστώντας τυχόν καθυστερήσεις ή ακυρώσεις έργων.

Η κατανομή των πόρων διαμορφώνεται ως εξής: 8,737 δισ. ευρώ (68,1%) κατευθύνονται στα τομεακά προγράμματα, 2,5 δισ. ευρώ (19,5%) στα περιφερειακά προγράμματα και 1,59 δισ. ευρώ (12,4%) στα ειδικά προγράμματα.

Η δομή αυτή αναδεικνύει τη σημασία των κεντρικών παρεμβάσεων, διατηρώντας παράλληλα την αυτονομία των περιφερειών και την αξιοποίηση εθνικών πόρων.

Στα ειδικά προγράμματα ανάπτυξης περιλαμβάνονται το Ειδικό Πρόγραμμα Φυσικών Καταστροφών, το Ειδικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, έργα Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), καθώς και το Ειδικό Πρόγραμμα της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Οι προκλήσεις για την οικονομία το 2026

Τι προβλέπει ο κρατικός Προϋπολογισμός της νέας χρονιάς για επενδύσεις, ανάπτυξη, χρηματοδοτήσεις και κατανάλωση

βανονται το Ειδικό Πρόγραμμα Φυσικών Καταστροφών, το Ειδικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, έργα Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), καθώς και το Ειδικό Πρόγραμμα της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Μείωση της ανεργίας

Το ποσοστό ανεργίας, έχοντας υποχωρήσει σε μονοψήφιο αριθμό ήδη από το 2025, προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω το 2026 κατά μισή ποσοστιαία μονάδα του εργατικού δυναμικού, διαμορφούμενο σε 8,6% βάσει της Ερευνας Εργατικού Δυναμικού, το οποίο αντιστοιχεί στο χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα μετά το 2008.

Το πρωταγενές αποτέλεσμα του κρατικού Προϋπολογισμού αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,7% του ΑΕΠ για το 2025 και σε 2,8% το 2026, ενώ το συνολικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε 0,6% το 2025 και σε -0,2% το 2026. Σε αυτό το πλαίσιο, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να παρουσιάσει για έκτη συνεχής έτος τη μεγαλύτερη αποκλιμάκωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να διαμορφωθεί σε επίπεδα κάτω του 140%, με την πρόβλεψη να διαμορφώνεται σε 138,2%, που είναι το χαμηλότερο επίπεδο από το 2010.

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 362.800.000 ευρώ ή 145,9% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2025 έναντι 364.965.000 ευρώ ή 154,2% ως ποσο-

στό του ΑΕΠ το 2024, παρουσιάζοντας μείωση κατά 8,3 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2024. Το 2026 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί σε 359.300.000 ευρώ ή 138,2% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 7,7 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2025.

Βασίζομενη στα ενισχυμένα εισοδήματα, η πραγματική καταναλωτική δαπάνη προβλέπεται να αυξηθεί κατά 1,5% το 2026 σε ετήσια βάση, δεδομένου ότι η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,7% και η δημόσια κατανάλωση κατά 0,7%, με εφελκυστήρα τις παρεμβάσεις εισοδηματικής πολιτικής για τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, τις θετικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας, την επιβράδυνση του ρυθμού πληθωρισμού καθώς και την ενίσχυση του καταναλωτικού κλίματος.

Παρά το ασταθές παγκόσμιο περιβάλλον, η Ελλάδα αποτελεί πλέον σημείο αναφοράς για τη σταθερότητα και τη συνέπεια της οικονομικής πολιτικής της. Η αναγκαιότητα αυτή από τους διεθνείς θεσμούς και τους οίκους αξιολόγησης, που αναβαθμίζουν περαιτέρω το αξιόχρεο της χώρας, δεν είναι αυτονόητη, αλλά συνιστά απο-

Παρά το ασταθές παγκόσμιο περιβάλλον, η Ελλάδα αποτελεί πλέον σημείο αναφοράς για τη σταθερότητα και τη συνέπεια της οικονομικής πολιτικής της

τέλεσμα συλλογικής προσπάθειας, υπευθυνότητας και σταθερού μεταρρυθμιστικού προσανατολισμού. Η διατήρηση της δημοσιονομικής ισορροπίας, σε συνδυασμό με τη συνέχιση των επενδύσεων και των διαρθρωτικών αλλαγών, αποτελεί το έναυσμα για βιώσιμη ανάπτυξη και ουσιαστική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου όλων των πολιτών.

Αγώνας δρόμου για να μην χαθούν τα δισ. του Ταμείου Ανάκαμψης

«Τρέχουν και δεν φθάνουν» στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, και αυτό ακούγεται συνέχεια στους διαδρόμους του υπουργείου, για να μην χαθεί ούτε ένα ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Και ενώ στο οικονομικό επιτελείο «τρέχουν», στα άλλα υπουργεία πηγαίνουν με το «ραχάτι» τους. Και αν επαναπαυτούμε, τότε το στοίχημα της απορρόφησης των κονδυλίων μοιάζει επίφοβο.

■ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΡΟΓΚΑΚΟΥ ■

Εδώ και μήνες η Κομισιόν έχει ξεκαθαρίσει προς όλα τα κράτη-μέλη ότι δεν τίθεται ζήτημα παράτασης του Ταμείου Ανάκαμψης, και ως εκ τούτου, ό,τι έχει να γίνει, θα πρέπει να έχει γίνει έως το τέλος του καλοκαιριού του 2026. Και κόπως έτσι, η Αθήνα καλείται να καλύψει μέσα στους επόμενους μήνες πάνω από 180 ορόσημα για να μπορέσει να διεκδικήσει περί τα 12,5 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις και δάνεια, δηλαδή το 35% του συνολικού «πακέτου» που της αναλογεί. Και αν υποθέσει κανείς ότι αυτό το στοίχημα μπορεί να κερδηθεί, το ερώτημα που μένει να αιωρείται είναι πόσα από αυτά τα κονδύλια απορροφώνται. Εξαρχής είχαν εκφραστεί επιφυλάξεις για το κατά πόσο ακόμα και οι χώρες με άριστους κρατικούς μηχανισμούς μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτητικές διαδικασίες και στα ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα, ενώ πολλοί στις Βρυξέλλες – και όχι μόνο – έβλεπαν στοίχημα για το αν ειδικά η Ελλάδα θα καταφέρει να ξεπεράσει τα εμπόδια της χαώδους γραφειοκρατίας. Ευτυχώς, η Ελλάδα μέχρι τώρα έχει καταφέρει να διαψεύσει όσους δυσπιστούσαν για την κάλυψη των οροσήμων και τις εκταμιεύσεις των δόσεων, ωστόσο η απορρόφηση αυτών των πόρων είναι μία άλλη συζήτηση. Το Ελεγκτικό Συνέδριο στην έκθεσή του για τον ισολογισμό του κράτους για το 2024, δεν αφήνει πολλά περιθώρια παρερμηνειών στο κατά πόσο τα κονδύλια που εισρέουν, πίνουν τόπο. Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, προκύπτει ότι το σύνολο των έργων για τα οποία οι αποφάσεις ένταξης εκδόθηκαν έως και το έτος 2024, ανέρχεται σε 840, εκ των οποίων 792 με οικονομικό αντικείμενο, συνολικού προϋπολογισμού 25,28 δισ. ευρώ. Το ποσοστό υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης συνολικά ανέρχεται σε 34,17%, με το μεγαλύτερο ποσοστό να εντοπίζεται στο υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (60,87%) και το χαμηλότερο στο υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (5,31%). Το ποσοστό υλοποίησης του υπουργείου Εξωτερικών ήταν μηδενικό!

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, μόλις 48 έργα με οικονομικό αντικείμενο είχαν ημερομηνία ολοκλήρωσης μέχρι 31/12/2024, ενώ για τα υπόλοιπα 744 η ημερομηνία λήξης τους εκτείνεται στα έτη 2025 (459 έργα) και 2026 (285 έργα). Σύμφωνα με τα στοιχεία προϋπολογισμού και πληρωμών ανά έργο που λήφθηκαν από την υπηρεσία συντονισμού, με βάση τη λήξη των έργων, κατά τη διετία 2025 – 2026 πρέπει να υλοποιηθούν έργα αξίας 16,6 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 6,7 δισ. ευρώ εντός του 2025.

Καθυστερήσεις και εμπόδια

Όπως επισημαίνει το Ελεγκτικό Συνέδριο, για τις καθυστερήσεις στην επίτευξη οροσήμων που σχετίζονται με την υλοποίηση των έργων, προβάλλονται ως αιτίες τα ακόλουθα:

- Πολύπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία που απαιτείται για την ψήφιση των απαιτούμενων νόμων (υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης).
- Εμπλοκές στις αδειοδοτήσεις που απαιτούνται για την κατασκευή και επέκταση κτιρίων.
- Καθυστερήσεις στην έναρξη αλλά και την ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών, λόγω άσκησης ένδινων μέσων και προδικαστικών προσφυγών (υπουργείο Ανάπτυξης).
- Χρονοβόρες διαδικασίες αναφορικά με απαλλοτριώσεις οργανισμών κοινής ωφελείας και υπηρεσιών αρχαιολογίας.
- Αιτήματα παράτασης από τους αναδόχους για την οριστικοποίηση των συμβάσεων, λόγω της πολυπλοκότητας και του μεγέθους των έργων (υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων).
- Ανάγκη συντονισμού πολλών φορέων και υπηρεσιών για το σχεδιασμό των διαδικασιών και τη διαχείριση των τεχνικών απαιτήσεων.
- Περιορισμένο ενδιαφέρον από δικαιούχους (υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας).

Όσο για τις αιτίες των υστερήσεων στις πληρωμές των

έργων που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης αναφέρονται η αναμονή οριστικοποίησης ελέγχων δαπανών από ανεξάρτητο ελεγκτή, η καθυστέρηση της ολοκλήρωσης διαγωνισμών ή η κήρυξη αυτών ως άγονων (υπουργείο Ανάπτυξης), η καθυστέρηση υπογραφής των εκτελεστικών συμβάσεων, με αποτέλεσμα τη μετατόπιση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης των έργων (υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού), η μη έγκριση αιτημάτων πληρωμών (υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), και η καθυστέρηση στην αποστολή δικαιολογητικών για την εκκαθάριση των δαπανών (υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας).

Κατανομή πόρων

Για το 2026 η συμμετοχή των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης στο πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ανέρχεται στα 7,19 δισ. ευρώ, ωστόσο το 65% των πόρων θα διατεθεί σε τέσσερα υπουργεία. Συγκεκριμένα, θα διατεθούν:

- Στο υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας 2,22 δισ. ευρώ, που αποτελούν το 30,8% για έργα που συμβάλλουν στην προστασία των δασών (Πρόγραμμα «Antineros»), στην εξοικονόμηση ενέργειας (προγράμματα «Εξοικονομώ»), και για δράσεις διαχείρισης - επεξεργασίας απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων.
 - Στο υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης 1 δισ. ευρώ (13,9%), για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας ψηφιακών υπηρεσιών, την ευριζωνικότητα και την παροχή διαδικτυακών συνδέσεων υψηλής ταχύτητας.
 - Στο υπουργείο Υγείας 800 εκατ. ευρώ (11,1%), για δαπάνες ανακαινίσεων, εκσυγχρονισμού και εξοπλισμού των νοσοκομείων, για την επιτάχυνση της παροχής ιατρικών υπηρεσιών, για την αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υπέρ και για την υλοποίηση δράσεων προληπτικής ιατρικής.
 - Στο υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών 650 εκατ. ευρώ (9%), για έργα κατασκευής/βελτίωσης/επέκτασης των εθνικών οδών αξόνων, του σιδηροδρομικού δικτύου, συμπεριλαμβανομένων και των έργων αποκατάστασης της προσβασιμότητας μετά τις καταστροφικές επιπτώσεις της κακοκαιρίας, καθώς και για υποδομές για την εισαγωγή και επέκταση της ηλεκτροκίνησης.
- Σημαντικές αλλαγές περιέχει το αναθεωρημένο σχέδιο ως προς το δανειακό σκέλος του Ταμείου Ανάκαμψης. Αν και από τον περασμένο Ιούλιο θα έπρεπε να είχε υποβληθεί το έκτο αίτημα για το σκέλος των δανείων ύψους 1,8 δισ. ευρώ, αυτό δεν έχει υποβληθεί ακόμη, καθώς δεν υπήρξε η απαραίτητη συμβασιοποίηση δανείων. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο σχέδιο, πλέον το αίτημα για την έκτακτη δόση δανείων περιορίζεται στα 320 εκατ. €. Το εν λόγω αίτημα εκτιμάται ότι θα υποβληθεί από κοινό με το έβδομο αίτημα δανείων ύψους 1,3 δισ. € (από 1,8 δισ. € αρχικά) έως το τέλος του έτους. Στο σκέλος των δανείων, αν και ο αρχικός προγραμματισμός προέβλεπε την υποβολή εννέα αιτημάτων, τελικά θα κατατεθούν οκτώ. Συγκεκριμένα, το όγδοο αίτημα, που θα υποβληθεί το 2026, πρέπει να προβλέπει την εκταμίευση σχεδόν 4,7 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις παραγόμενες του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στο τέλος οι στόχοι θα επιτευχθούν, ώστε να μη χαθούν πόροι από το Ταμείο Ανάκαμψης.

ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επιχειρηματίες, ερευνητές και επαγγελματίες σκιαγραφούν στη «ΜτΚ» το φαινόμενο, τις αιτίες και τις προτεινόμενες λύσεις

M Της **Ελευθερίας Μαρμαρά**

Δυσεύρετοι οι ανειδίκευτοι εργάτες, αύξηση των μισθών λόγω ζήτησης

Ζητούνται ανειδίκευτοι εργάτες και εργάτριες, εργάτες παραγωγής, τεχνίτες και βοηθοί, με περισσότερες από 180 αγγελίες ενεργές μόνο στη Θεσσαλονίκη. Η εικόνα αυτή αντανακλά μία πανελλαδική τάση, καθώς η έλλειψη προσωπικού καταγράφεται σε κλάδους όπως η μεταποίηση, η βιομηχανία, η παραγωγή τροφίμων και οι κατασκευές. Οι επιχειρήσεις δηλώνουν πως παρά τις διαρκείς προσπάθειες, δυσκολεύονται να καλύψουν βασικές θέσεις εργασίας.

Μάλιστα, οι εργοδότες έχουν αναπροσαρμόσει τις αποδοχές, με τους μισθούς να ξεπερνούν τον βασικό και να διαμορφώνονται υψηλότερα, ώστε να καταφέρουν να προσελκύσουν εργατικό δυναμικό. Παράλληλα, θεσπίζονται ολόένα και περισσότερα κίνητρα, όπως επιδόματα

παραγωγικότητας, κάλυψη μεταφορικών εξόδων, σταθερά και ευέλικτα ωράρια, οργανωμένη εκπαίδευση. Τρεις βιοτεχνίες που δραστηριοποιούνται στη Θεσσαλονίκη περιγράφουν στη «ΜτΚ» τον δικό τους «γολγοθά» αναζήτησης εργατικού δυναμικού.

Παραγωγή και εμπορία βαφλών και γκοφρετών

Σοβαρές δυσκολίες στη στελέχωση προσωπικού αντιμετωπίζει η βιοτεχνία παραγωγής και εμπορίας βαφλών και γκοφρετών του Συμεών Μπασιματζίδη στον Λαγκαδά Θεσσαλονίκης, η οποία δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά εδώ και 36 χρόνια. Αν και η επιχείρηση λειτουργεί συνήθως με 16 εργαζόμενους, αυτήν την περίοδο διαθέτει μόνο 12, καθώς, όπως

εξηγεί ο ίδιος, «το πρόβλημα δεν είναι μόνο η εύρεση προσωπικού αλλά κυρίως η παραμονή του».

«Οι περισσότεροι έρχονται να δουλέψουν για κάποιες εβδομάδες ή λίγους μήνες. Μια βρίσκουν την επιθυμητή δουλειά τους, που μπορεί να είναι πιο ξεκούραστη και παραιτούνται χωρίς καμία προειδοποίηση», λέει χαρακτηριστικά και προσθέτει πως οι Θεσσαλονικείς μετακινούνται προς φούρνους, καταστήματα εστίασης ή τηλεφωνικά κέντρα, παρότι οι μισθοί δεν είναι υψηλότεροι.

«Η εργασία στην παραγωγή δεν απαιτεί εξειδίκευση ή προϋπηρεσία, καθώς υπάρχει εκπαίδευση από έμπειρο προσωπικό. Επιπλέον, το φύλο, η ηλικία και η σωματική κατάσταση δεν παίζουν κανέναν ρόλο», σημειώνει ο κ. Μπασιματζίδης, υπογραμ-

μίζοντας ότι η παραγωγή έχει εκσυγχρονιστεί πλήρως και τα βαριά κομμάτια της διαδικασίας έχουν πλέον αυτοματοποιηθεί. Οι αμοιβές διαφοροποιούνται ανάλογα με τη θέση: Όσοι δουλεύουν στις μηχανές λαμβάνουν υψηλότερο μισθό, ενώ ακόμα και τα βοηθητικά πόστα δεν αμείβονται με τον βασικό.

Το ζήτημα, όπως τονίζει ο επιχειρηματίας, επιδεινώθηκε, όταν αρκετοί παλαιοί εργαζόμενοι συνταξιοδοτήθηκαν, ανατρέποντας τη σταθερότητα που είχε χτιστεί επί χρόνια. Στο μεταξύ, η επιχείρηση καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια να στηρίξει τους εργαζομένους της στο θέμα των μετακινήσεων: Υπάρχει πρόσβαση σε αστική γραμμή, ενώ συχνά οργανώνονται ομάδες που μετακινούνται μαζί, ακόμα και με οχήματα της εταιρείας. Παρά τις διευκολύνσεις, το πρόβλημα παραμένει έντονο. «Μόνο τον τελευταίο χρόνο έχουν έρθει πάνω από 20 άτομα να δοκιμάσουν να εργαστούν και έφυγαν μετά από λίγο καιρό. «Δεν έχει υπάρξει μέρα που να μη χρειάζομαστε ένα ακόμα χέρι», καταλήγει, περιγράφοντας ένα διαρκές κενό που η επιχείρηση αδυνατεί να καλύψει.

Κατασκευή επίλυση

Με ρίζες που φτάνουν πίσω στο 1958, η οικογενειακή επιχείρηση του Στέλιου Μήλιου απασχολεί περίπου 25 άτομα. Τα τελευταία οκτώ χρόνια η εταιρεία Rathskellers έχει αποκτήσει διεθνή αναγνωσιμότητα, καθώς εξειδικεύεται στην κατασκευή χειροποίητων τραπεζιών για επιτραπέζια παιχνίδια. Παρά τη σταθερή της παρουσία, ο κ. Μήλιος τονίζει ότι η εύρεση προσωπικού παραμένει μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, εξηγώντας ότι η επιχείρηση προλαμβάνει όποιον είναι διαθέσιμος και τον εκπαιδεύει εσωτερικά σε συγκεκριμένη εργασία.

Παρότι η δουλειά δεν είναι βαριά, καθώς τα περισσότερα απαιτητικά κομμάτια τα «αναλαμβάνουν» τα μηχανήματα, εξακολουθεί να λείπει το ανθρώπινο δυναμικό

που είναι πρόθυμο να σταθεροποιηθεί σε ένα πόστο και να εκπαιδευτεί. «Χρειάζεται όρεξη και διάθεση να καθίσεις σε μία συγκεκριμένη θέση. Τίποτα παραπάνω», τονίζει. Η εταιρεία απασχολεί κυρίως ανειδίκευτους εργαζόμενους, καθώς πολλές εργασίες δεν απαιτούν βαθιά τεχνική γνώση.

Παρά τους αυξημένους μισθούς και τις σταθερές συνθήκες εργασίας, η επιχείρηση βασίζεται κυρίως σε συστάσεις, καθώς η αναζήτηση μέσω αγγελιών αποδίδει ελάχιστα. «Η παραγωγή έχει αλλάξει. Πλέον τα προϊόντα περνούν από μηχανές και δεν χρειάζεται ο παραδοσιακός μάστορας. Και όμως, ακόμα και έτσι, δεν βρίσκουμε εύκολα κόσμο», καταλήγει ο κ. Μήλιος.

Βιοτεχνία καταργασίας μετάλλων

Εμπόδια στην ανέυρεση προσωπικού αντιμετωπίζει και η βιοτεχνία καταργασίας μετάλλων του Νίκου Παννουλόπουλου, η οποία λειτουργεί με έξι εργαζόμενους, αριθμός που παλαιολογείται τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω αυξημένης εποχικής ζήτησης. «Οι περισσότεροι από τους εργαζόμενούς μας είναι άνω των 40 ετών. Αυτό που μας λείπει πραγματικά είναι νεανικά εργατικά χέρια», εξηγεί ο κ. Παννουλόπουλος.

Σημειώνει μάλιστα ότι παλαιότερα υπήρχε η δυνατότητα απασχόλησης μεταναστών, κάτι που έχει εκλείψει τα τελευταία χρόνια. Ο επιχειρηματίας τονίζει ότι χρειάζεται νεότερα άτομα με καλή φυσική κατάσταση, καθώς η εργασία απαιτεί δύναμη και καλή σωματική διάπλαση. Παρά τη συχνή αξιοποίηση των προγραμμάτων της ΑΥΣΙΑ, το πρόβλημα παραμένει, ειδικά στον δικό του κλάδο, όπου η ζήτηση αυξάνεται ανάλογα με την εποχή.

Η «απόσταση» της νέας γενιάς από την παραγωγή

Οι εργοδότες περιγράφουν ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο με τους νέους και τις νέες να αποφεύγουν τις παραγωγικές θέσεις, προτιμώντας επαγγέλματα στην εστίαση ή δουλειές με μεγαλύτερη ευελιξία. Ο κ. Γιαννόπουλος επισημαίνει ότι η παλαιότητα των νέων προτιμά να εργάζεται ως μαπάριστα, να φτιάχνει καφέδες, ακόμα και αν ο μισθός είναι χαμηλότερος», περιγράφοντας ένα γενικευμένο φαινόμενο που αφήνει τα «γρναζία» της παραγωγής χωρίς νέο αίμα. Αντίστοιχα, ο κ. Μήλιος προσθέτει ότι «πολλοί νέοι επιλέγουν να εργαστούν ως διανομείς, καθώς πέρα από τον βασικό μισθό έχουν φιλοδοχήματα και μεγαλύτερη ευελιξία στο ωράριο».

Η 27χρονη Φανή Μπασιματζίδου, που επέλεξε να εργαστεί στην οικογενειακή επιχείρηση παραγωγής βαφλών και γκοφρετών, παρότι έχει ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές σε διαφορετικό αντικείμενο, θέλει ένα ακόμη ζήτημα: Το πιθανό «στίγμα» που νιώδουν οι νέοι. «Πιστεύω ότι ειδικά η Gen-Z δεν θέλει να λέει πως εργάζεται σε εργοστάσιο. Προτιμάει να λέει ότι δουλεύει στην εστίαση. Επίσης, οι περισσότεροι νέοι πλέον είναι πτυχιούχοι», τονίζει. Σύμφωνα με την ίδια, συνήθως επιλέγουν τέτοιες θέσεις εργασίας άτομα με οικογένεια, που χρειάζονται σταθερό ωράριο ή εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας που βρίσκονται κοντά στη συνταξιοδότηση.

Το τοπίο της έλλειψης εργατικών χεριών

«Οι έλλειψεις εργατικών χεριών έχουν εξελιχθεί σε έναν από τους σημαντικότερους δομικούς περιορισμούς της ελληνικής οικονομίας. Το πρόβλημα δεν αφορά μόνο μειωνόμενους κλάδους, αλλά διςτρέχει οριζόντια ολόκληρο το παραγωγικό σύστημα», αναφέρει στη «ΜτΚ» ο Χρήστος Γούλας, γενικός διευθυντής του νοτιοανατολικού Εργασίας της ΓΣΕΕ. Ιδιαίτερα έντονο είναι το φαινόμενο στον πρωτογενή τομέα, τις κατασκευές και τον τουρισμό. Τρεις τομείς με καθυστερημένη συμβολή στο ΑΕΠ. Παρά τη σχετική βελτίωση ορισμένων δεικτών τα τελευταία χρόνια, το ποσοστό απασχόλησης στη χώρα παραμένει χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Τη σύνθετη φύση του προβλήματος επιβεβαιώνει και ο Ιωάννης Χαλέζας, ερευνητής ο το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), ο οποίος επισημαίνει ότι «η αγορά εργασίας βρίσκεται σε μία κατάσταση ανισορροπίας, η οποία όμως δεν είναι τυρινό φαινόμενο. Απλώς σήμερα εμφανίζεται λίγο πιο έντονο και αναμένεται να ενταθεί και άλλο όσο δεν εφαρμόζονται κατάλληλες δράσεις και η ανεργία συνεχίζει την καθοδική της πορεία», τονίζει. Όπως εξηγεί, η Ελλάδα παρασιάζει ταυτόχρονα ελλείψεις τόσο στους ανειδίκευτους εργάτες όσο και στους εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης - ένα διττό χαρακτηριστικό ασηνήθιστο σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ.

Γιατί δεν βρίσκουν προσωπικό οι επιχειρήσεις

Σύμφωνα με τον κ. Γούλα, ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού μένει εκτός αγοράς εργασίας όχι επειδή δεν θέλει να δουλέψει, αλλά επειδή «οι διαθέσιμες θέσεις χαρακτηρίζονται από εποχικότητα, χαμηλές αποδοχές, έντονη εργασιακή πίεση, χαμηλά επίπεδα υγιεινής και ασφάλειας και περιορισμένες προοπτικές εξέλιξης». Στο πρόβλημα έρχεται να προστεθεί και η «δημογραφική συρρίκνωση και μεταναστευση νέων στο εξωτερικό». Ενν, όπως σημειώνει ο ίδιος, ακόμα και σε παραδοσιακά ανειδίκευτες εργασίες έχουν αυξηθεί οι απαιτήσεις δεξιοτήτων, γεγονός που διευρύνει το χάσμα μεταξύ αναγκών των επιχειρήσεων και προσόντων του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού. Παράλληλα, η χώρα «δυσκολεύεται να προσελκύσει και να εντάξει μεταναστευτικούς πληθυσμούς», οι οποίοι σε άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες αποτελούν βασικό στήριγμα σε γεωργία, κατασκευές και τουρισμό. Η κατάσταση αυτή συνδέεται, σύμφωνα με τον κ. Χαλέζα, με αναντιστοιχία δεξιοτήτων, χαμηλούς μισθούς που ωθούν πολλούς στο εξωτερικό, κακές συνθήκες εργασίας σε συγκεκριμένα επαγγέλματα αλλά και με την ελλιπή επικοινωνία μεταξύ εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας. Επιπλέον, αναφέρεται ο το «παραγωγικό μοντέλο που παράγει κυρίως θέσεις χαμηλής ειδίκευσης» και στην «έλλειψη κουλτούρας επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό» από τις επιχειρήσεις - ζήτημα που σχετίζεται και με το μικρό μέγεθος τους. Σε αυτά προστίθενται οι περιορισμένες δράσεις διά βίου μάθησης, οι οποίες συχνά έχουν λανθασμένη στόχευση, αλλά και η απορρόμια μερίδας εργαζομένων να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους, ενώ εργάζονται. Το αποτέλεσμα, σύμφωνα με τον κ. Χαλέζα, είναι μία αγορά στην οποία οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να βρουν προσωπικό που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους, ενώ οι εργαζόμενοι δυσκολεύονται να ενταχθούν σε θέσεις που απαιτούν διαφορετικά ή επικροποποιημένα προσόντα.

Αγγελίες με «δυνατούς» μισθούς

Την εικόνα, από την πλευρά της αγοράς, αποτυπώνει και η σύμβουλος προσλήψεων Γεωργία Τριανταφυλλίδου από την JobFind. Σήμερα, όπως αναφέρει, υπάρχουν «περίπου 150 ενεργές αγγελίες για ανειδίκευτους εργάτες μόνο στην ευρύτερη περιοχή», αριθμός που το καλοκαίρι διπλασιάζεται ή και τριπλασιάζεται λόγω αυξημένης παραγωγής σε βιοτεχνίες και βιομηχανίες. «Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το εργατικό δυναμικό. Τα μηνύματα που λαμβάνουμε από τις εταιρείες είναι σε επίπεδο απελπισίας πολλές φορές και δεν γνωρίζουν τι να κάνουν για να προσελκύσουν προσωπικό», υπογραμμίζει.

Ιδιαίτερα καθοριστικός είναι και ο παράγοντας της τοποθεσίας. Αγγελίες για θέσεις σε περιοχές εκτός αστικού ιστού, όπως η ΒΙΠΕ Σίνδου ή η Νέα Σάντα, «δεν λαμβάνουν τόσα πολλά βιογραφικά», παρά το ότι πολλές εταιρείες αναγράφουν τον μισθό στις αγγελίες και προσφέρουν επιπλέον παροχές, όπως ιδιωτική ασφάλιση υγείας και μετακίνηση. Μάλιστα, αρκετές επιχειρήσεις εξετάζουν πλέον σοβαρά «το ενδεχόμενο να φέρουν κόσμο από τρίτες χώρες για να καλύψουν τα κενά».

Προτεινόμενες λύσεις για μία αγορά εργασίας που αλλάζει

Όπως επισημαίνει ο κ. Γούλας, η αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτεί ένα συνεκτικό και πολυεπίπεδο σχέδιο, το οποίο περιλαμβάνει τρεις βασικές κατευθύνσεις: Την αναβάθμιση των όρων εργασίας, τη στοχευμένη κατάρτιση και αναβάθμιση δεξιοτήτων, και ένα σύγχρονο πλαίσιο νόμιμης μετανάστευσης. «Αν δεν υπάρχουν αποφασιστικές παρεμβάσεις, οι έλλειψεις εργατικού δυναμικού θα συνεχίσουν να περιορίζουν την παραγωγή, να καθυστερούν έργα και να πιέζουν την ανταγωνιστικότητα της χώρας», τονίζει ο ίδιος, υπογραμμίζοντας ότι ζητούμενο είναι μία αγορά που θα μπορεί «να προσελκύει, να συγκρατεί και να αξιοποιεί το ανθρώπινο δυναμικό». Σε παρόμοιο μήκος κύματος κινείται και ο κ. Χαλέζας, ο οποίος αναφέρεται στις «περιοχές βελτίωσης» που αφορούν εργαζόμενους και ανέργους αλλά και σε πιθανές συμπληρωματικές λύσεις. Μεταξύ αυτών, περιλαμβάνεται η ενίσχυση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ομάδων που παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα απασχόλησης, όπως είναι οι γυναίκες και οι νέοι αλλά και οι άεργοι εν γένει. Επίσης, κάνει λόγο για την «επέκταση του προγράμματος προσέλκυσης εργαζομένων από τρίτες χώρες», η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως προσωρινή ανακούφηση σε κλάδους με έντονη έλλειψη προσωπικού.

Τι λένε οι νέοι για τη δουλειά σε εργοστάσιο

Όλο και περισσότεροι νέοι απορρίπτουν θέσεις σε βιοτεχνίες και εργοστάσια, επικαλούμενοι χαμηλούς μισθούς, μη ευέλικτα ωράρια και ένα εργασιακό περιβάλλον που δεν αποτελεί πρώτη επιλογή τους. «Έχω σινηθεί στη σκέψη ότι θα εργάζομαι σε τελείως διαφορετικό περιβάλλον», αναφέρει ο 29χρονος Παναγιώτης Μ., υπάλληλος γραφείου σε εταιρεία ανταλλακτικών αυτοκινήτων. «Θα προτιμούσα την εστίαση, γιατί έχει ευέλικτα ωράρια και φιλοδοχήματα. Αν υπήρχε ανάγκη και πολύ καλός μισθός, θα ήταν η τελευταία μου επιλογή». Πιο διαλλακτικός εμφανίζεται ο 27χρονος Λάζαρος Τ., ταμίας σε κατάστημα εστίασης, ο οποίος υπογραμμίζει τη σημασία των οικονομικών απολαβών: «Θα πήγαινα με περισσότερα από 1.200 ευρώ. Ξέρω ότι στην εστίαση μπορώ να κερδίσω περισσότερα χρήματα». Καίριοσηματικός εμφανίζεται ο 35χρονος Βασίλης Κ., ο οποίος εργάζεται ως διανομέας σε κατάστημα εστίασης. «Ποιος να πεί για 1.000 ευρώ; Πολλά εργοστάσια έχουν κυλιόμενες βάρδιες. Ακόμα και αν το ωράριο είναι σταθερό, ο μισθός δεν φτάνει ούτε για το νοίκι. Ως διανομέας έχω ελευθερία και πολύ καλύτερες απολαβές», αναφέρει. Αντίστοιχη εμπειρία περιγράφει και ο Δημήτρης Π., ο οποίος εργάστηκε για εννέα μήνες σε βιοτεχνία κατασκευής πλαστικών. Όπως λέει, το κλειστό και απαιτητικό περιβάλλον τον πίεζε σημαντικά. «Είναι πολύ δύσκολη δουλειά, ανάλογα και με το πόστο. Τα χρήματα ήταν καλά, αλλά ως αποθηκάριος-οδηγός παίρνω περισσότερα και βρίσκομαι όλη μέρα έξω», επισημαίνει.

Συνεισφορά 4 δισ. ευρώ στο ΑΕΠ

■ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΓΙΑΣΟΦΙΤΗ ■

Με περίπου 4 δισ. ευρώ στο ΑΕΠ, δηλαδή σχεδόν το 2% της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας της χώρας, συμβάλλει ο κλάδος των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, ο οποίος καταγράφει ιδιαίτερα υψηλό αποτύπωμα στην ελληνική Οικονομία. Αυτό προκύπτει από τη νέα έρευνα του ΙΟΒΕ που εκπονήθηκε για λογαριασμό του Ελληνικού Ινστιτούτου Τεχνολογίας Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων (ΕΛΙΤΗΕ), με τίτλο «Ο κλάδος των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων στην Ελλάδα: Τάσεις και Προοπτικές».

Η συνεισφορά του κλάδου στα δημόσια έσοδα εκτιμάται στα 1,3 δισ. ευρώ ετησίως, ένα ποσό που υπογραμμίζει το ρόλο του κλάδου ως σταθερού πυλώνα της Οικονομίας. Ιδιαίτερα ισχυρή είναι και η επίδρασή του στην απασχόληση: η άμεση απασχόληση υπολογίζεται σε περίπου 20.000 θέσεις εργασίας, ενώ αν ληφθούν υπόψη οι έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις η συνολική συνεισφορά διπλασιάζεται, φτάνοντας τις 40.000 μόνιμες θέσεις πλήρους απασχόλησης.

Η έρευνα καταγράφει, επίσης, τη δυναμική ανάκαμψη του κλάδου ύστερα από μία μακρά περίοδο συρρίκνωσης. Από το 2015 και μετά, ο αριθμός των εργαζομένων αυξάνεται σταθερά, ενώ την περίοδο 2021-2022 η απασχόληση ξεπέρασε για πρώτη φορά τα επίπεδα του 2011. Ταυτόχρονα, η οικονομική επίδοση ενισχύεται αισθητά: η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ 2016 και 2022, αγγίζοντας τα 787 εκατ. ευρώ. Σημαντική είναι, ακόμη, η αύξηση τόσο των εξαγωγών ηλεκτρολογικού εξοπλισμού όσο και της εγχώριας ζήτησης, που έχουν διπλασιαστεί σε σχέση με τη μέση δεκαετία πριν από το 2020, δείχνοντας ότι ο κλάδος μπαίνει σε νέα αναπτυξιακή τροχιά.

Κομβική διάσταση της μελέτης αποτελεί η σύνδεση των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων με την ενεργειακή ασφάλεια και

την Πράσινη μετάβαση. Ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός βρίσκεται, πλέον, στον πυρήνα των νέων υποδομών της χώρας -από data centers και φωτοβολταϊκά πάρκα έως αναβαθμίσεις κτιρίων με σύγχρονα LED και «έξυπνα» συστήματα- επιβεβαιώνοντας ότι ο κλάδος λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην παραγωγή τεχνολογίας και την τελική της εφαρμογή σε κτίρια, βιομηχανία και μεταφορές. Παρά τη θετική εικόνα, η έρευνα εντοπίζει σοβαρές προκλήσεις, που σχετίζονται κυρίως με την ασφάλεια και τη συμμόρφωση στα πρότυπα. Βασική επιδίωξη του ΕΛΙΤΗΕ αποτελεί η

στενή συνεργασία με τις ρυθμιστικές Αρχές και εποπτικούς οργανισμούς, για την εντατικοποίηση των ελέγχων και της εποπτείας στην αγορά του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού στην Ελλάδα. Ειδική αναφορά γίνεται στο πρότυπο ΕΛΟΤ 60364, τη βασική «βίβλο» για το σχεδιασμό και την εγκατάσταση ηλεκτρικών συστημάτων στην Ελλάδα: ενώ το 80% των ηλεκτρολόγων δηλώνει ότι το εφαρμόζει τακτικά, το 20% της αγοράς αναφέρει ότι δεν το γνωρίζει, και μόλις 1 στους 10 έχει μελετήσει αναλυτικά το σχετικό εγχειρίδιο. Επιπλέον, σχεδόν το 30% των επαγγελματιών δεν ενημερώνεται συστηματικά για τις αλλαγές στα πρότυπα, αλλά βασίζεται σε αποσπασματικές πηγές, κυρίως από το διαδίκτυο ή από συναδέλφους. Τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τα υψηλά ποσοστά ατυχημάτων από ηλεκτρική αιτία, την ανεπαρκή εποπτεία της αγοράς, τη δράση μη αδειοδοτημένων εγκαταστατών και την απουσία ψηφιακού μητρώου, αναδεικνύουν την ανάγκη για πιο ισχυρό πλαίσιο ελέγχου, εκπαίδευσης και θεσμικής θωράκισης του κλάδου.

Ο κλάδος των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων καταγράφει ιδιαίτερα υψηλό αποτύπωμα στην ελληνική Οικονομία

Κατασκευές Εργα €1,3 δισ. διεκδικούν οι «μεγάλοι»

Δύο μεγάλα οδικά έργα ΣΔΙΤ, συνολικού προϋπολογισμού 1,3 δισ. ευρώ, προγραμματίζονται στη βόρεια Ελλάδα. Τα έργα αφορούν τον Κάθετο Αξονα Δράμα - Αμφίπολη και την αναβάθμιση της ΕΟ2 από Μαυροβούνι έως Εδεσσα, με παρακάμψεις των Γιαννιτσών και της Χαλκηδόνας. Λόγω και του υψηλού προϋπολογισμού τους, προσφορές έχουν καταθέσει όλοι οι μεγάλοι παίκτες των κατασκευών, ειδικότερα η κοινοπραξία Aktor - Mytilineos, η ΓΕΚ Τέρνα και ο Λβαξ. Την περασμένη εβδομάδα συγκροτήθηκαν οι επιτροπές που θα αξιολογήσουν τις τελικές προσφορές, οπότε η διαδικασία μπαίνει στην τελική της φάση.

Του Τάσου Μαντινά

Κλειδί οι επενδύσεις για τη νέα εποχή της Ελλάδας

Οι νέες προκλήσεις για την οικονομία
αλλά και την ελληνική κεφαλαιαγορά
στη «μεγαλύτερη λίμνη
με τα μεγαλύτερα ψάρια»

Η προέλευση περισσότερων και πιο ποιοτικών επενδύσεων και η ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος θα πρέπει να αποτελούν κεντρικό πυλώνα της οικονομικής πολιτικής της Ελλάδας, ώστε η χώρα να μεταβεί από μια οικονομία σε κρίση σε αξιόπιστο επενδυτικό κόμβο, εκτίμησαν στελέχη κορυφαίων διεθνών οίκων και επενδυτικών εταιρειών που βρέθηκαν στο 27ο ετήσιο επενδυτικό συνέδριο για την Ελλάδα της Capital Link στη Ν. Υόρκη, υπογραμμίζοντας τη σημασία διατήρησης της μεταρρυθμιστικής ατζέντας για την περαιτέρω ενίσχυση των επενδύσεων σε υποδομές, ενέργεια, τουρισμό και τεχνολογία.

Προς τον μέσο όρο

Για τον **Filippo Taddei** της Goldman Sachs International, π.κ., η Ελλάδα από πρωταθλήτρια της ανάπτυξης σταδιακά θα κινείται πιο κοντά προς τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Όπως σημειώνει, μια broad-based ανάπτυξη θα πρέπει να συνεχιστούν και οι επενδύσεις, οι οποίες αποτελούν εδάφους για το κλειδί για το «γύρισμα» της οικονομίας - και όχι ο τουρισμός, όπως πολλοί νομίζουν.

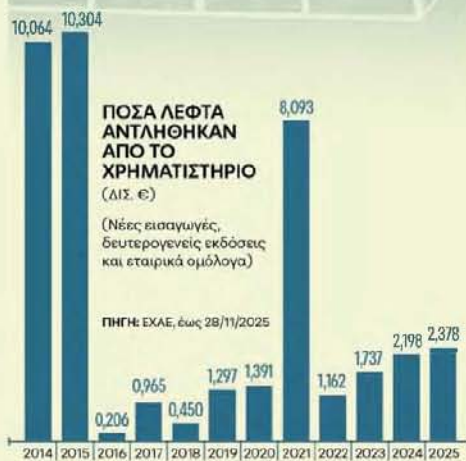
Προκλήσεις

Η Goldman Sachs εκτιμά πως, παρά την αύξηση του ΑΕΠ που ξεπερνά το 2%, την ώρα που η παραγωγικότητα βελτιώνεται από το 2019 και η συνεχιζόμενη δημοσιονομική εξυγίανση οδηγεί τον λόγο χρέους προς ΑΕΠ χαμηλότερα από τα επίπεδα της Ιταλίας έως το 2028, τα πραγματικά εισοδήματα παραμένουν 10% χαμηλότερα από τα υψηλά του 2007-2008, ενώ η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει τρεις βασικές προκλήσεις:

Πρώτον, η ανάκαμψη του real estate θέλει προσεκτική διαχείριση ώστε να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις στέγασης και να αποφευχθεί η περαιτέρω υπερθέρμανση στις τιμές των ακινήτων.

Δεύτερον, το δυσανάλογο μερίδιο των μορφωμένων εργαζομένων που συνεχίζει να υποαποκαλείται, τονίζοντας την ανάγκη να προσαρμοστεί το εργατικό δυναμικό στις οικονομικές απαιτήσεις που εξελίσσονται προκειμένου να στηριχθεί η διατηρησιμη ανάπτυξη.

Τρίτον, το αναποτελεσματικό σύστημα δικαιοσύνης με τις καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων - ειδικά στις εμπορικές υποθέσεις - αποτελεί εμπόδιο για την επιχειρηματική εμπιστοσύνη και τον δυναμισμό της

οικονομίας, τονίζοντας την ανάγκη ανάλογων και άμεσων παρεμβάσεων.

Συγκέντρωση

Ενοποίηση και συγκέντρωση δυναμικών «βλέπει» στην Ελλάδα ο **Κωνσταντίνος Κωστόπουλος** της Morgan Stanley αναφερόμενος στον τομέα των εξαγωγών και συγχωνεύσεων, καθώς νέα

ονόματα μπαίνουν στην ελληνική αγορά, η οποία απολαμβάνει την εμπιστοσύνη των επενδυτών που δεν φοβούνται πλέον το «brand Ελλάδα».

Εμφανής είναι εδάφους η δυνατότητα των ελληνικών επιχειρήσεων να αντλούν κεφάλαια από τις διεθνείς αγορές, με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις μεγάλες διεθνείς επιχειρήσεις,

ενώ δεν φοβούνται να αναλαμβάνουν ρίσκο και εκτός συνόρων. Το επόμενο βήμα είναι το μέγεθος, καθώς θα πρέπει να δημιουργηθούν επιχειρηματικές οντότητες που μπορούν να σταθούν ανταγωνιστικά στο διεθνές περιβάλλον.

Ο **Robert Blotevogel** του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) εκτιμά πως η οικονομική αναγέννηση της Ελλάδας είναι απόδειξη της δύναμης των μεταρρυθμίσεων, θεωρώντας πως πλέον η πολιτική πρέπει να επικεντρωθεί στο κλείσιμο των παραγωγικών κενών. Αυτό απαιτεί την άρση οικονομικών εμποδίων ώστε οι πόροι να κατευθύνονται στις πιο παραγωγικές τους χρήσεις. Η Ελλάδα απολαμβάνει, όπως εκτίμησε, ένα μοναδικό παράθυρο ευκαιρίας, καθώς η εμπιστοσύνη των αγορών έχει αποκατασταθεί, οι συνθήκες χρηματοδότησης της χώρας είναι ευνοϊκές και η δημοσιονομική πολιτική βρίσκεται σε υγιή βάση.

Οι δαπάνες

Η πρόκληση αφορά την ενίσχυση της ποιότητας των δημοσίων οικονομικών, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η μείωση του χρέους. Αυτό συνεπάγεται μια στρατηγική αλλαγή στις δαπάνες: απομάκρυνση από αναποτελεσματικές μεταβιβάσεις προς μακροπρόθεσμες επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο και στις ψηφιακές, πράσινες υποδομές, ιδίως καθώς οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης σταδιακά μειώνονται.

Το θέμα του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων υπογράμμισε και ο **Joti Rana** της FTSE Russell, αναφερόμενος στη μεταβολή της ελληνικής κεφαλαιαγοράς από την κατηγορία των αναπτυσσόμενων στην κατηγορία των ανεπτυγμένων αγορών, που θα πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο του 2026, καθώς σήμερα η Ελλάδα είναι ένα μεσαίου μεγέθους ψάρι σε μια μεσαίου μεγέθους λίμνη, αλλά με την είσοδό της στις ανεπτυγμένες αγορές θα βρεθεί σε μια πολύ μεγαλύτερη λίμνη με πολύ μεγαλύτερα ψάρια, κάτι που θα αυξήσει τον ανταγωνισμό αλλά και τις πιθανές ευκαιρίες.

Αναβαθμίσεις

Σήμερα 26 εισηγμένες πληρούν τις προϋποθέσεις για αναβάθμιση, ωστόσο η τελική λίστα θα διαμορφωθεί τον Ιούνιο του 2026, ενώ ο ίδιος δεν αναμένει κατά την περίοδο της μετάβασης μεγάλες διαφοροποιήσεις στις ροές κεφαλαίων, αν και μακροπρόθεσμα η αναβάθμιση θα στηρίξει τις ελληνικές επιχειρήσεις.

«Η Euronext αναλαμβάνει τον ρόλο επιταχυντή για την περαιτέρω ένταξη της ελληνικής κεφαλαιαγοράς στις παγκόσμιες ροές κεφαλαίων, καθώς διαθέτει μια ενιαία, τε-

χνολογικά προηγμένη πλατφόρμα, ένα κοινό βιβλίο εντολών και μία ενοποιημένη δεξαμενή ρευστότητας, τη μεγαλύτερη στην Ευρώπη» ανέφερε ο CEO της **Stephane Boujnah**, σημειώνοντας πως οι ελληνικές εταιρείες θα αποκτήσουν άμεση πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά, απελευθερώνοντας νέες ευκαιρίες για ανάπτυξη, τόσο για μεγάλες δημόσιες εγγραφές (IPOs) όσο και για εισηγμένες μικρομεσαίων επιχειρήσεων (SMEs).

Μεγάλη ευκαιρία

Από την πλευρά του ο CEO της ΕΧΑΕ **Γιάννης Κοντόπουλος** σημείωσε πως με την ένταξή του στη μεγαλύτερη και πιο ολοκληρωμένη αγορά υποδομών της Ευρώπης το χρηματιστήριο Αθηνών έχει μια πρωταρχική ευκαιρία να επιταχύνει τις επιχειρηματικές του φιλοδοξίες, να ενισχύσει τη ρευστότητα της αγοράς, να διευρύνει τη διεθνή του εμβέλεια και να δημιουργήσει νέες διαδρομές χρηματοδότησης για τις ελληνικές επιχειρήσεις, την ώρα που βρίσκεται σε εξέλιξη και η αναβάθμιση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς.

Ο ΟΔΗΓΟΣ

Τέλος, να σημειωθεί πως ο **Δημήτριος Τσάκωνας**, επικεφαλής του ΟΔΗΧ, ανέφερε πως για το 2026 οι συνολικές εκδόσεις προβλέπεται να ανέλθουν σε περίπου 8 δισ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου 10ετούς ομολόγου αναφοράς, διατηρώντας παράλληλα μηδενική έκθεση στο επεξεργαστικό και συναλλαγματικό κίνδυνο.

Παράλληλα η στρατηγική πρόωγης υποπληρωμής των δανείων GLF ως το 2031, δηλαδή μια 10ετία νωρίτερα, θα διευκολύνει την εκδοτική πολιτική του ΟΔΗΧ, ενισχύοντας και τη ρευστότητα της αγοράς, ενώ και οι επικείμενες αλλαγές στο πλαίσιο λειτουργίας των Primary Dealers, που αναμένεται να τεθούν σε ισχύ το 2026, θα υποστηρίξουν περαιτέρω αυτή την κατεύθυνση.

Β

Εμφανής είναι η δυνατότητα των ελληνικών επιχειρήσεων να αντλούν κεφάλαια από τις διεθνείς αγορές, με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις μεγάλες διεθνείς επιχειρήσεις

Της **ΣΙΣΣΥΣ ΣΤΑΥΡΟΠΕΡΡΑΚΟΥ**
s.stavroperrakou@realnews.gr

Διατερο προσεκτικοί οφείλουν να είναι όσοι μεταβιβάζουν ακίνητα ή διακρίνουν χρήματα, για να μην έχουν περιπέτειες με την εφορία και βρεθούν ανημέτρωτοι με φορολογόγραμμα. Οι έλεγχοι της ΑΑΔΕ, οι οποίοι συνεκκινούνται, έχουν αποκαλύψει εκατοντάδες περιπτώσεις που έγινε κατάθεση μετρητών σε τραπεζικούς λογαριασμούς προσώπων που δεν δικαιούνται το αφορολόγητο όριο των 800.000 ευρώ.

Πλέον, με τις αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί, ο έλεγχος του φακέλου μεταβίβασης ολοκληρώνεται υποχρεωτικά εντός 60 ημερών από την ανάρτηση της συμβολαιογραφικής πράξης, βάζοντας τέλος σε καθυστερήσεις και επισκέψεις στην εφορία, ακόμα και για φορολογούμενους με υποθέσεις μεταβίβασης ακινήτων οι οποίες αφορούν συστάσεις, τροποποιήσεις και καταργήσεις συστάσεων οριζώντων ή κάθετων ιδιοκτησιών, εντός και εκτός του αντικειμενικού συστήματος.

Η Realnews ρίχνει φως στα σημεία που πρέπει να προσέξουν όσοι πρόκειται να προχωρήσουν σε μεταβιβάσεις ακινήτων το επόμενο διάστημα. Ειδικότερα:

Οι δηλώσεις που υποβάλλονται ψηφιακά στην εφαρμογή myPROPERTY είναι:

α) Αρχικές δηλώσεις φόρου μεταβίβασης ακινήτων σε περιοχές εντός αντικειμενικού συστήματος εφόσον:

Αφορούν τη σύσταση, τροποποίηση ή κατάργηση συστάσεων οριζώντων και κάθετων ιδιοκτησιών, με ή χωρίς κτίσματα.

Πραγματοποιείται μεταβίβαση εμπράγματου δικαιώματος, διανομή, ανταλλαγή, συνένωση ακινήτων.

Πρόκειται υποχρέωση καταβολής φόρου.

β) Αρχικές δηλώσεις φόρου μεταβίβασης ακινήτων, οι οποίες αφορούν τη σύσταση ή τροποποίηση συστάσεων ή κατάργηση συστάσεων οριζώντων ή κάθετων ιδιοκτησιών με ή χωρίς κτίσματα, για ακίνητα εκτός συστήματος αντικειμενικών ορίων, ανεξάρτητα από την υποχρέωση καταβολής φόρου.

γ) Δηλώσεις για τη μεταβολή συντάξης της συμβολαιογραφικής πράξης σύστασης ή τροποποίησης συστάσεων, ή κατάργησης συστάσεων οριζώντων ή κάθετων ιδιοκτησιών, εφόσον οι αρχικές έχουν υποβληθεί μέσω της ψηφιακής εφαρμογής «Δήλωση φόρου μεταβίβασης ακινήτων μέσω ΔΟΥ/ΚΕΦΟΚ».

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα ψηφιακής υποβολής των δηλώσεων ΦΜΑ λόγω αποδεδειγμένης τεχνικής αδυναμίας, η δήλωση υποβάλλεται σε έντυπη μορφή στην αρμόδια ΔΟΥ/ΚΕΦΟΚ μέσω της εφαρμογής «Τα αμπιά μου».

Η αρχική δήλωση Φόρου Μεταβίβασης Ακινήτου υποβάλλεται μέσω ΔΟΥ/ΚΕΦΟΚ. Ο/Η συμβολαιογράφος εσκέχεται στην εφαρμογή myPROPERTY με τους προσωπικούς του/της κωδικούς πρόσβασης Taxisnet, συντάσσει τη δήλωση για λογαριασμό των συμβαλλομένων και την αποστέλλει στη θυρίδα τους στο myAADE. Στη συνέχεια οι συμβαλλόμενοι εισέρχονται με τους προσωπικούς τους κωδικούς πρόσβασης TAXISnet και αποδέχονται/υποβάλλουν τη δήλωση.

Μέσα σε 60 ημέρες από την ανάρτηση της συμβολαιογραφικής πράξης στην εφαρμογή myPROPERTY η αρμόδια υπηρεσία ελέγχει την ακρίβεια των δηλωμένων και τη συμφωνία του περιεχομένου της δήλωσης με τη συμβολαιογραφική πράξη. Σε περίπτωση που απαιτούνται πρόσθετα δικαιολογητικά ή διαπιστωθεί οποιοδήποτε σφάλμα στον προσδιορισμό του φόρου, που συνεπάγεται τον προσδιορισμό μειωμένου φόρου, ο φορολογούμενος καλείται από το αρμόδιο τμήμα της ΔΟΥ/ΚΕΦΟΚ

Τα μυστικά για τις μεταβιβάσεις ακινήτων

Τι πρέπει να προσέξουν όσοι φορολογούμενοι πρόκειται να προχωρήσουν σε πώληση ή αγορά ακινήτου το επόμενο διάστημα

για την υποβολή, εντός 15 ημερών από την παραλαβή της πρόσκλησης, των επιπλέον ζητούμενων δικαιολογητικών ή τροποποιητικής δήλωσης. Σε περίπτωση μη υποβολής τροποποιητικής δήλωσης, ο προσαρμόζων της αρμόδιας υπηρεσίας της ΑΑΔΕ εκδίδει και κοινοποιεί εντολή ελέγχου.

4. Υποβάλλεται δήλωση χωρίς αναγραφή του ΚΑΕΚ. Η συμπλήρωση του ΚΑΕΚ είναι υποχρεωτική, μόνο εφόσον το ακίνητο βρίσκεται σε περιοχή που έχει κτηματογραφηθεί και διαθέτει ΚΑΕΚ αρμοζώντα οριστικά. Σε διαφορετική περίπτωση, η δήλωση θα μπορεί να υποβληθεί και χωρίς τη συμπλήρωση του πεδίου.

5. Μετά την παραλαβή της δήλωσης από τον υπάλληλο της υπηρεσίας εκδίδεται από τον ίδιο η πράξη προσδιορισμού του φόρου η οποία κοινοποιείται στον συμβαλλόμενο. Η καταβολή του ΦΜΑ γίνεται εντός τριών εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία που ο υπάλληλος της ΔΟΥ/ΚΕΦΟΚ θα βεβαιώσει τον φόρο μέσω τραπεζής με

τους αποδοκούς τρόπους πληρωμής βεβαιωμένων οφειλών προς τη φορολογική διοίκηση (web banking, χρεωστικές κάρτες ή από την προαποσπασμένη πληροφόρηση στην κλεψύδρα myAADE με χρεωστική κάρτα ή prepaid card και όχι με χρήση πιστωτικής κάρτας, καθώς και μέσω IRIS, στην καρτέλα «Οφειλές εκτός ρυθμίσεως και πληρωμή»).

6. Όταν υπάρξει διαφωνία συμβαλλομένων πριν από την αποδοχή της δήλωσης, ο/η συμβολαιογράφος θα διαγράψει την προσωρινή δήλωση από την εφαρμογή, επεξεργαστεί από το μενού «Διαγραφή προσωρινής δήλωσης συμβολαιογραφικής πράξης σύστασης, ή τροποποίησης συστάσεων, ή κατάργησης συστάσεων οριζώντων ή κάθετων ιδιοκτησιών», εφόσον οι αρχικές έχουν υποβληθεί μέσω της ψηφιακής εφαρμογής «Δήλωση φόρου μεταβίβασης ακινήτων μέσω ΔΟΥ/ΚΕΦΟΚ». Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα ψηφιακής υποβολής των δηλώσεων ΦΜΑ λόγω αποδεδειγμέ-

Πλέον, με τις αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί, ο έλεγχος του φακέλου μεταβίβασης ολοκληρώνεται υποχρεωτικά εντός 60 ημερών

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2025

www.real.gr Realmoney | 7

Αναλυτικός οδηγός

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ελέγχοι

Οι έλεγχοι της ΑΑΔΕ, οι οποίοι συνεχίζονται, έχουν αποκαλύψει εκατοντάδες περιπτώσεις κατά τις οποίες έγινε κατάθεση μετρητών σε τραπεζικούς λογαριασμούς προσώπων τα οποία δεν δικαιούνται το αφορολόγητο όριο των 800.000 ευρώ

νης τεχνικής αδειοδότησης, η δόλωση υποβάλλεται σε έντυπη μορφή στην αρμόδια ΔΟΥ/ΚΕ-ΦΟΚ μέσω της εφαρμογής «Τα σπίτιτά μου».

Τα δήματα

Οι κινήσεις που πρέπει να γίνουν είναι οι ακόλουθες:

Οι συμβολαιογράφοι ξεκινούν ηλεκτρονικά τον φάκελο μεταβίβασης μέσω του akinita.gov.gr. Οι εμπλεκόμενοι πολίτες λαμβάνουν ειδοποίηση και δίνουν εξουσιοδότηση μέσω Taxisnet.

Η πλατφόρμα αντλεί αυτόματα όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά μέσω διασύνδεσης με τα συστήματα της ΑΑΔΕ, του ΕΦΚΑ, του Κτηματολογίου και του ΤΕΕ.

Ο φόρος μεταβίβασης και τα σχετικά τέλη και τα βάλονται ψηφιακά με κάρτα, ebanking κ.ά. Η πράξη υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο Κτηματολόγιο και καταχωρίζεται εντός 24 ωρών, εφόσον δεν υπάρχουν εκκρεμότητες. Ο τελειογραφικός φάκελος της μεταβίβασης που δημιουργείται

γείται, περιέχει αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης καθώς και όλα τα απαραίτητα για τη σύνταξη της δικαιολογητικά.

Φορολογία

Οι φορολογούμενοι, πριν ξεκινήσουν μια αγοραπωλησία ακινήτου, θα πρέπει να γνωρίζουν τα ετήσια οριζόντια με τους φόρους που πρέπει να πληρώσουν.

Ο φόρος μεταβίβασης υπολογίζεται σε 3% επί της φορολογητέας αξίας του ακινήτου. Ο ΦΜΑ μειώνεται κατά 1/4 στις περιπτώσεις διενόμιμης ακινήτων μεταξύ των συγγενών ή διάλυσης Ο.Ε., Ε.Ε., ΕΠ.Ε. και ΙΚΕ και μεταβίβασης των ακινήτων της εταιρείας στα μέλη της, κατά την ετήσια τους μερίδα.

Η απαλλαγή από τον ΦΜΑ για αγορά πρώτης κατοικίας παρέχεται μόνο σε φυσικά πρόσωπα (έγγαμο ή άγαμο ή σε πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, εφόσον κατοικούν νόμιμα στην Ελλάδα ή προτίθενται να εγκατασταθούν σε αυτή το αργότερο εντός δύο ετών από την αγορά).

Είναι δυνατόν να υποβληθεί αίτηση για τη χορήγηση απαλλαγής και ύστερα από την υποβολή δήλωσης ΦΜΑ μέχρι την οριστικοποίηση της υπόθεσης με οποιονδήποτε τρόπο. Η έκταση της παρεχόμενης απαλλαγής είναι η εξής:

- Για αγορά κατοικίας: Από άγαμο μέχρι του ποσού των 200.000 ευρώ, από άγαμο που παρουσιάζει αναπηρία τουλάχιστον 67% από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία μέχρι ποσού αξίας 250.000 ευρώ. Από άγαμο μέχρι ποσού αξίας 250.000 ευρώ, ενώ από έγγαμο που παρουσιάζει αναπηρία, τουλάχιστον 67% από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία

Χρηματικές γονικές παροχές με μερίδα (με χρήματα που βγήκαν από τα υφάρμα ή τα αενοτόμα κ.λπ.) φορολογούνται με αυτοτελή συντελεστή 10%, χωρίς αφορολόγητο όριο. Το ίδιο ισχύει και όταν ο γονιός καταθέσει χρήματα στον λογαριασμό του παιδιού.

Στις περιπτώσεις που αποδεικνύεται ότι ο τελικά υπερλόγήμενος από τις διαδοχικές δωρεές είναι πρόσωπο που δεν ανήκει στην Α' κατηγορία δικαιούχων (π.χ. αδελφός) και ότι οι διαδοχικές δωρεές έχουν γίνει προς τον σκοπό αυτό, τότε επιβάλλεται φόρος 20% χωρίς αφορολόγητο όριο.

Δεν επιβάλλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτου κατά τη διάσπαση ή τροποποίηση ορίσμων ή καθέτων ιδιοκτησιών όταν:

- Η διάσπαση είναι μονομερής.
- Στο οικοπέδο δεν υφίσταται κτίσματα.
- Υπάρχει άδεια κατασκευής.
- Δεν υπάρχει στέγη.
- Δεν διανέμονται οι συνιστώμενες ιδιοκτησίες.
- Διαίρονται ή συνενώνονται ιδιοκτησίες του ίδιου προσώπου.
- Παραχωρείται επιφάνεια κάματος ή γήινος σε κοινή χρήση και όταν επεκτείνεται ιδιοκτησία σε επιφάνεια ρυθμιζόμενων χώρων (π.χ.

μέχρι ποσού αξίας 275.000 ευρώ. Το ποσό αυτό προσαύξανε ταί κατά 25.000 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα αυτού και κατά 30.000 ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα του.

■ Για αγορά οικοπέδου: Από άγαμο μέχρι ποσού αξίας 50.000 ευρώ, από έγγαμο μέχρι ποσού αξίας 100.000 ευρώ. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται κατά 10.000 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα αυτού και κατά 15.000 ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα του.

Αν η αξία του ακινήτου υπερβαίνει τα παραπάνω αφορολόγητα όρια, η απαλλαγή χορηγείται μέχρι του αντίστοιχου αφορολόγητου ποσού και για την επιπλέον αξία οφείλεται ΦΜΑ.

Σε περίπτωση αγοράς κατοικίας, στο ποσό της απαλλαγής περιλαμβάνεται και η αξία μιας θετικής στάθμευσης και ενός αποθηκευτικού χώρου (είτε είναι ξεχωριστές οριζόντιες ιδιοκτησίες είτε παρεκκλιση της μεταβιβαζόμενης ιδιοκτησίας), για εισφοράς εκδίδου έως είκοσι (20) τ.μ., εφόσον βρίσκονται στα ίδια ακίνητα και ολοκληρώνονται ταυτόχρονα με το ίδιο συμβόλαιο αγοράς.

Το αφορολόγητο των 800.000 ευρώ αφορά γονικές παροχές - δωρεές οποιασδήποτε φύσεως περιουσίας (κινήτης, ακινήτης, απαίτησης) με δωρεοδόχους μόνο τα πρόσωπα της Α' κατηγορίας (αυτός, μέλος συμφώνου συμβίωσης, τέκνα, εγγονία και γονείς). Διανομή εξαρτημένων αδέλφων, ανήλικα, θεία και άλλου συγγενείς. Κατά τη σύνταξη των συμβολαιογραφικών εγγράφων μεταβίβασης ακινήτων η καταβολή του τιμήματος γίνεται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής.

ενσωμάτωση ημιυπαίθριου χώρου) εφόσον δεν πραγματοποιείται μεταβίβαση εμμετρημάτων δικαιωμάτων και δεν μεταβάλλονται τα ποσοστά συνιδιοκτησίας στο οικοπέδο.

Αν κατά τη σύνταξη συμβολαίου μεταβίβασης ακινήτου η σύσταση εμμετρημάτων σε αυτό δικαιώματος, του συντάσσεται με οποιαδήποτε από (επαισθητή ή χαριστική), η έκταση του μεταβιβαζόμενου ακινήτου είναι μεγαλύτερη από αυτή που αναγράφεται στον με επασθητή από τίτλο κτήσης αυτού, εκτός του φόρου για τη σύμβαση μεταβίβασης καταβάλλεται και φόρος μεταβίβασης για την αξία της επιπλέον έκτασης με χρόνο φορολογίας τον χρόνο καταχώρισης του μεταβιβαστικού συμβολαίου ο οποίος βαρύνει τον μεταβιβάζοντα το ακίνητο.

Δεν οφείλουν φόρος αν η επιπλέον έκταση δεν υπερβαίνει το 2% της έκτασης που αναγράφεται στον αρχικό τίτλο κτήσης ή η αξία του ποσοστού αυτού δεν υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ. Σε διαφορετική περίπτωση, οφείλουν φόρος ο οποίος επιβάλλεται στην αξία της επιπλέον έκτασης, όπως προκύπτει με την εφαρμογή των αντεκτείνων και αναλήψεων, εκτός αν το δικλωμένο κτίσμα για τη μεταβίβαση που σκόπευε είναι μεγαλύτερο, οπότε θα ληφθεί υπ' όψιν η μεγαλύτερη αυτή αξία.

